

DZIENNIK URZĘDOWY

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego

Wydawany z funduszków Nauczycielstwa Okręgu.

Brześć nad Bugiem.

50. stycznia 1928 r.

T R E Ś Ć :

Pozycja	Strona
1 Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 15. listopada 1927 r. w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania	2
2 Okólnik Kuratorjum O. S. Poleskiego z dnia 7 lutego 1928 r. Nr. 1-24924 ex 27 w sprawie rozkładu godzin dla szkół z wykładowym językiem polskim i językiem miejscowym jako przedmiotem	5
3 Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 8. listopada 1927 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej w szkołach średnich	6
4 Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie dni wolnych od nauki między pierwszym a drugim półroczem	6
5 Rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7-go grudnia 1927 r. w sprawie potrącenia podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę	7
6 Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11. stycznia 1928 r. w sprawie propagandy wstrzemięźliwości od alkoholu w szkołach oraz cennik Składnicy Abstynenckiej	10
7 Referat p. t.: Realizacja powszechnego nauczania na Polesiu	12
8 Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 21. listopada 1927 r. w sprawie zajęć ubocznych nauczycieli	26
9 Okólnik Kuratorjum do Inspektoratów Szkolnych w sprawie egzaminów dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych	28
10 Ogłoszenie o egzaminach dojrzałości dla eksternów	28
11 Komunikat P. M. Szkolnej w sprawie Poradnika kształcenia się nauczycieli szkół powszechnych	29
12 Ruch służbowy	30
13 Komunikat	43

1.

R O Z P O R Z A D Z E N I E

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 listopada 1927 r.

w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, doz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. W publicznych szkołach powszechnych z **niepolskim** językiem nauczania obowiązuje na obszarze wszystkich okręgów szkolnych rozkład godzin z instrukcją, dołączony do niniejszego rozporządzenia (załącznik 1 i 2).

§ 2. W szkołach, wymienionych powyżej, w których obecnie udziela się nauki języka polskiego już od 1 oddziału, należy nadal rozpoczynać naukę tego przedmiotu od I oddziału.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1928 r.

§ 4. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą przepisy, normujące rozkład godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania, odmiennie od niniejszego rozporządzenia.

Warszawa, dnia 15 listopada 1927 r. (Nr. I. 20128/28).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) Dr. Dobrucki.

R O Z K Ł A D G O D Z I N
w szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

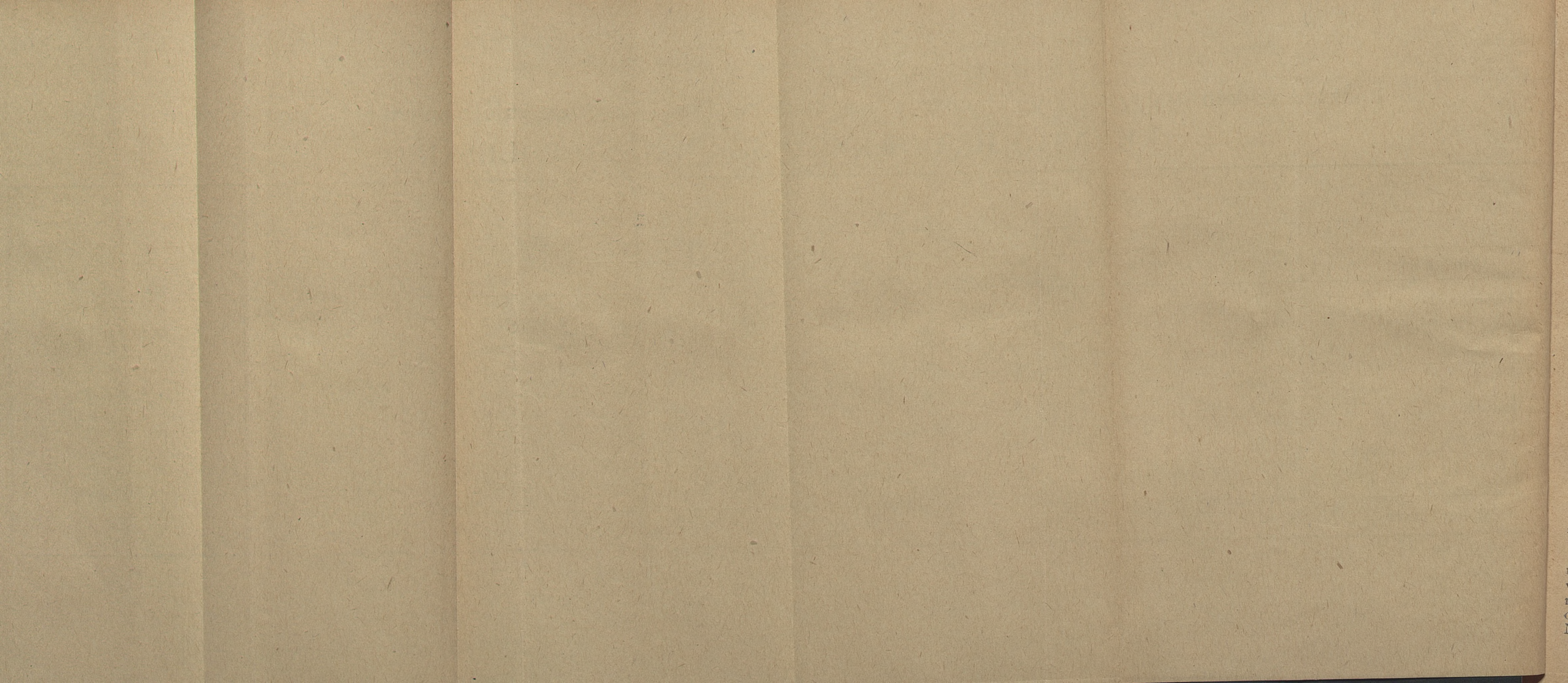
Stopień organizacji szkoły	7-mio klasowa							6-cio klasowa							5-cio-klasowa							4-ro klasowa															
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII						
Nauczyciel	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7		
Rocznik	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7		
Oddział	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II	III	IV	V	VI	VII		
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Język polski	—	6	5	5	5	3	3	2	6	5	5	5	3	3	—	6	5	5	5	4	4	—	6	5	5	5	4	4	—	6	5	5	5	4	4		
Język wykładowy	16	6	5	5	5	3	3	16	6	5	5	5	3	3	16	6	5	5	5	4	4	16	6	5	5	5	4	4	16	6	5	5	5	4	4		
Język obcy	2	—	—	—	—	4	3	2	—	—	—	—	4	3	2	—	—	—	—	4	3	2	—	—	—	—	4	3	2	—	—	—	—	4	3		
Rach. z geometrią	6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Przyroda	2	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	2	2		
Geografia	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2		
Historia	2	—	2	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2		
Rysunki	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Roboty	2	1	2	2	3	3	3	2	1	2	2	3	3	2	1	2	2	3	3	2	1	2	2	3	3	2	1	2	2	3	3	2	1	2	2	3	3
Śpiew	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1		
Cwiczenia cieleśne	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Razem	18	24	28	28	30	30	30	18	24	28	28	30	30	30	18	24	28	28	30	30	30	18	24	28	28	30	30	30	18	24	28	28	30	30	30		

1) Głośno.

R O Z L K A D G O D Z I N w szkołach powszechnych z niepolskim językiem nauczania.

Stopień organizacji szkoły	3 - k l a s o w a						2 - k l a s o w a						1 - k l a s o w a									
	I		II		III		I		II		I		I									
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3,4	5,6,7		
Nauczyciel	I II niepodz.		I II podz.		III IV niepodz.		V VI VII niepodz.		I II III pos. niepodz.		IV V niepodzielnie		I II III IV									
Rocznik	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3,4	5,6,7		
Oddział	I II niepodz.		I II podz.		III IV niepodz.		V VI VII niepodz.		I II III pos. niepodz.		IV V niepodzielnie		I II III IV									
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Język polski	—	8	—	7	5	5	4	4	4	—	6	4	5	5	—	7	4	4	—	9	8	
Język wykładowy	2 ⁴	8	14	7	5	5	4	4	4	10	6	4	5	5	2	7	4	4	15	9	8	
Rach. z geometrią	12	6	6	2	3	4	4	4	4	2	6	4	3	3	6	6	3	3	11	8	6	
Przyroda	—	—	—	—	11	3	4	4	4	—	1	3	3	3	2	2	—	1	2	—	1	
Geografia	—	—	—	—	2	2	3	2	5	—	—	1	3	3	—	—	—	1	1	—	1	
Historja	—	—	—	—	2	2	2	3	—	—	—	—	2	2	—	—	—	2	2	—	2	
Rysunki	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	2	—	—	2	2	2	
Roboty	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	1	2	—	—	2	2	2	
Śpiew	2	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	—	—	2	2	1	
Ćwiczenia ciekawe	2	2	1	2	4	4	4	4	4	2	2	2	4	4	2	2	—	—	2	2	2	
Razem	24	28	14	16	28	30	30	30	30	12	22	22	30	30	14	14	20	20	18	18	32	32

1) Uczą się razem 2 oddziały. 2) Uczą się razem 1, II, III oddział. 3) Uczą się razem oddział I z II a III z IV. 4) Głośno.

Załącznik Nr. 2 do Nr. I. 20128/27.

I N S T R U K C J A

**do rozporządzenia Ministra W. R. i O, P. z dnia 15 listopada 1927 r. Nr. I. 20128/27 w sprawie rozkładu godzin w publicznych szkołach powszechnych z niepol-
skim językiem nauczania.**

1. Naukę języka polskiego należy rozpocząć od pogadanek ustnych na tematy z najbliższego otoczenia w domu i szkole. Do nauki czytania i pisania (elementarza) należy przystąpić nie prędzej, niż po upływie trzech pierwszych miesięcy nauki szkolnej.

2. W drugim roku nauki języka polskiego należy przystąpić do czytania odpowiedniej książki.

3. W szkołach, w których obecnie udziela się nauki języka polskiego już od I oddziału (§ 2) należy naukę tego przedmiotu w I oddziale ograniczyć wyłącznie do przeprowadzania pogadanek z najbliższego otoczenia.

2.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n/B.

—
dnia 7 litego 1928 r.
Nr. I-24924 ex 27.

W sprawie rozkładu godzin dla szkół z wykładowym językiem polskim i językiem miejscowym jako przedmiotem.

Kuratorjum podaje do wiadomości i stosowania umieszczony niżej „Rozkład godzin dla szkół z wykładowym językiem polskim i językiem miejscowym jako przedmiotem“, przesłany panom Inspektorom Szkolnym przy okólniku tutejszym z dnia 16-go listopada 1927 roku Nr. I-24924/27.

Do

**Panów Kierowników i
Nauczycieli publicznych
szkół powszechnych
Okręgu poleskiego**

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) W Ściebora
w z. Naczelnika Wydziału

3.

Z A R Z A D Z E N I E**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 8 listopada 1927 r.

w sprawie praktyki przedegzaminowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich

Zmieniając częściowo brzmienie § 1 rozporządzenia Kierownika Ministertwa W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11/173 poz. 128), nadaję mu brzmienie następujące.

„Preez“ praktykę nauczycielską, wymienioną jako jeden z warunków dopuszczenia bądź do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, według rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18/140 poz. 185) bądź do egzaminu pedagogicznego, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9/110 poz. 68)“.

Warszawa, dnia 8 listopada 1927 r. (Nr. II.P. 15963/27).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:(—) **Dr. Dobrucki.**

4.

O K Ó Ł N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorów Okręgów Szkolnych, wizytatora Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego) w sprawie dni wolnych od nauki.

Nawiązując do zarządzenia z dnia 7 listopada 1927 r. Nr. II. 15525/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 14 (192), poz. 254) w sprawie podziału roku szkolnego na okresy Ministerstwo wyjaśnia, że przerwa między pierwszym a

drugim półroczem (dni: 31 stycznia i 1 lutego) jest wolna od zajęć szkolnych.

Warszawa, dnia 2 grudnia 1927 r. (Nr. II 17285/27).

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia publicznego:

(-) **W. Żłobicki**
w z. Podsekretarza Stanu.

5.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego.

Warszawa

Dnia 7 grudnia 1927 roku.

Nr. O. R./15635/27.

Potrącenie podatku dochodo-
wego od uposażeń służbo-
wych, emerytur i wynagro-
dzeń za najemną pracę.

Do

**Wszystkich Władz i
Urzędów podległych
bezpośrednio Mini-
sterstwu W.R. i O.P.**

Celem usunięcia rozbieżności przy obliczaniu podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur, i wynagrodzeń za najemną pracę, Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr. D. V. 725/2 z dn. 7.XI-1927 r. przypomniało poniższe główne zasady ustawowe:

1) dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, podlegający opodatkowaniu w drodze potrącenia przez służbodawców przy wypłacie stanowią — w rozumieniu ustawy — wszelkiego rodzaju i jakakolwiekby nazwę noszącą wynagrodzenia, łącznie z wszystkimi dodatkami, jakie pracownik uzyskuje od służbodawcy z tytułu swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy. Nie zaliczają się więc do kategorii dochodów z uposażeń służbowych wynagrodzenia, wypłacane za wykonaną pracę osobom, które w stosunku do wypłacającego wynagrodzenie nie pozostają w zależności służbowej. Dochody takie podlegają opodatkowaniu wedle Dz. I. ustawy o państw. pod. doch., jako dochody z zajęć zarobkowych;

2) za podstawę do ustalenia stopy procentowej miarodajnej do obliczenia podatku od wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty za pewien okres czasu (kwartał, miesiąc lub tydzień, zależnie od umowy czy też zwyczaju), przyjmuje się wysokość tego wynagrodzenia, obliczoną w stosunku rocznym;

3) za podstawę do ustalania stopy procentowej podatku od dodatkowego wynagrodzenia perjodycznego, którego wypłata następuje w ciągu miesiąca już po dokonaniu wypłaty stałego uposażenia—przyjmuje się obliczoną w stosunku rocznym sumę wypłaconego już wynagrodzenia stałego i tegoż wynagrodzenia dodatkowego.

4) w celu ustalenia stopy procentowej, miarodajnej do obliczenia podatku od jednorazowego wynagrodzenia (remuneracji, zapomogi i t. p.), dolicza się to jednorazowe wynagrodzenie do sumy ostatniego perjodycznego wynagrodzenia, obliczonego w stosunku rocznym;

5) podatek od dochodów z uposażeń służbowych pobiera się drogą potrącenia przez służbodawców przy każdorazowej wypłacie. Zaliczki na pobory służbowe nie uważa się za wypłatę uposażenia.

Przykłady:

ad. p. 2)

W dniu 1 lipca 1927 r. wypłaca się pracownikowi miesięczne uposażenie za lipiec w kwocie 60 zł.

Wysokość tego uposażenia, obliczona w stosunku rocznym (600×12) wynosi 7.200 zł.

Stopa procentowa od dochodu 7.200 zł. skali art. 111) wynosi 3,4%, służbodawca potrąca zatem przy wypłacie wspomnianych 600 zł. podatek w kwocie 20 zł. 40 gr.

ad. p. 3).

Temu samemu pracownikowi wypłaca się w dniu 31 lipca 1927 r. dodatkowe perjodyczne wynagrodzenie (np. wynagrodzenie za pełnienie funkcji nadzorczych w w instytucji nadzorowanej przez Państwo) w kwocie 200 zł.

Celem obliczenia stopy procentowej podatku od tego dodatkowego wynagrodzenia przyjmuje się wypłacone już 1 lipca 600 zł. + wypłacone 31 lipca 200 zł. razem 800 zł. $\times 12 = 9.600$ zł., od której ta kwoty w/g skali (art. 111) przypada stopa procentowa 4,1%.

Służbodawca winien jest potrącić od wynagrodzenia dodatkowego, wypłaconego w dniu 31 lipca podatek w kwocie (4,1% od 200 zł.) 820 zł.

ad. p. 4)

Pracownikowi, który w dniu 1 sierpnia 1927 r. pobrał miesięczne wynagrodzenie na sierpień w wysokości 550 zł.

wypłaca się w dniu 15 sierpnia 1927 r. jednorazowe wynagrodzenie (renumeracje, zapomogę i t. p.) w wysokości 300 zł.

Celem obliczenia stopy procentowej od wspomnianego wynagrodzenia jednorazowego przyjmuje się wypłacone w dniu 1 sierpnia wynagrodzenie 550 zł., obliczone w stosunku rocznym (550×12) t. j. 6.600 zł., do którego dodaje się jednorazowe wynagrodzenie 300 zł., co stanowi razem 6.900 zł.

od której to kwoty stopa procentowa wg. skali art. 111 wynosi — 3,4%.

Zatem podatek od jednorazowego wynagrodzenia 300 zł. wynosić będzie 3,4% tej kwoty t. j. 10.20 zł.

ad. p. 5)

Pracownik pobiera tytułem wynagrodzenia płacę miesięczną w wysokości 500 zł., a nadto od dokonanych przez niego transakcji (np. handlowych) prowizję w wysokości 1%, obliczaną i wypłacaną ostatniego dnia każdego kwartału, z tem, że każdego miesiąca może mu być wypłacana na jego żądanie zaliczka na tę prowizję.

Podatek od wynagrodzenia miesięcznego w kwocie 500 zł. oblicza się i potrąca w każdym miesiącu w dniu wypłaty w sposób przedstawiony w przykładzie ad. p. 2), o ile zaś chodzi o prowizję, oblicza się i potrąca podatek dopiero w ostatnim dniu kwartału, mimo, że w poszczególnych miesiącach kwartału pracownik pobierał zaliczki na prowizję.

Obliczenie podatku od prowizji.

Wysokość ostatniego perjodycznego wynagrodzenia w stosunku rocznym wynosi (500×12) 6.000 zł.

Wysokość prowizji wypłacanej w ostatnim dniu kwar-

tału wynosi 1.000 zł., czyli w stosunku rocznym	
(1.000 × 4)	4.000 zł.
	razem . 10.000 zł.

Stopa procentowa od rocznego dochodu 10.000 zł. wg. skali art. 111 wynosi — 4,3%, zatem podatek od omawianej prowizji 1.000 zł. wynosić będzie 4,3% tej kwoty t.j. 43 zł.

Za Ministra
 (—) Szerer
 Dyrektor Departamentu

6.

Ministerstwo
 Wyznań Religijnych i Oświe-
 cenia Publicznego

Warszawa

Dnia 11 stycznia 1928 roku.

Nr. O.H. Fiz. 1197/27.

Propaganda wstrzemięźliwości
 od alkoholu w szkołach

Do
 P.P. Kuratorów Okręgów
 Szkolnych, Naczelnika
 Wydziału Ośw. Publ. w
 Woj. Śląskiem i Wizy-
 tatora Liceum Krzemie-
 nieckiego.

Pragnąc poprzeć akcję Zarządu Polskiej Ligi Przeciw alkoholowej, która podobnie jak w latach ubiegłych urządza w dniach 1—8 lutego 1928 r. t. zw. „Tydzień Propagandy Trzeźwości“ zarządzam:

1° ażeby w miesiącu lutym r.b. w poszczególnych szkołach powszechnych, w ogólnokształcących szkołach średnich w seminarjach nauczycielskich i ochroniarskich, w szkołach zawodowych poświęcono sprawie alkoholizmu jedną pogadankę, lub lekcję szkolną, lub wreszcie wykład wspólny, o ile w danej klasie dotąd podobnych wykładów nie urządzano programowo.

2° zalecam kierownictwu szkół powszechnych organizowanie podobnych wykładów dla rodziców z okazji konferencji z rodzicami w lutym w marcu i kwietniu r.b.

3° zalecam, ażeby na konferencjach rejonowych nauczycielskich w tym czasie został poruszony temat: „Dlaczego i w jaki sposób szkoła powinna walczyć z alkoholizmem?“

(można się opierać na broszurach pod powyższym tytułem dyr. Duchowicza ze Lwowa).

Wykłady pogadanki, odczyty powinni wygłaszać przede wszystkim lekarze szkolni, tam gdzie są czynni.

Na prośbę zarządu Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej Ministerstwo przesyła wykaz broszur do nabycia w składnicy abstynenckiej w Poznaniu.

Załącznik

Minister
(—) **Dr. Dobrucki**

Cennik Składnicy Abstynenckiej

z dnia 1. 1. 1928.

	zł.
Prof. Dr. Wodziczko: Alkohol a zwyrodnienie rasy	0.50
E. Rosset: Alkoholizm w miastach polskich	2.00
Dr. Kacprzak: Pić czy nie pić	0.20
Br. Duchowicz: Dlaczego szkoła powinna walczyć . . .	0.50
„ „ W jaki sposób „ „	0.50
„ „ Napoje alkoholowe	2.70
Ważne zadanie nauczycielstwa polskiego	0.50
Lekcje szkolne o alkoholu	1.00
J. Szymański: Alkoholizm a dziecko i młodzież	0.50
Ks. Dr. Ciemniowski: Jak zakładać i prowadzić koła abstynenckie młodzieży	0.50
Prof. Ciechanowski: Tytoń a alkohol	0.30
T. Dalewski: Lekarstwo na wszystko (utwór sceniczny w 1 akcie)	0.75
Fr. Biedroń Bój o karczmę (obraz sceniczny w 1 akcie)	0.90
Alkoholizm rodziców a moralne zdziczenie dzieci 68×100	1.50

Składnica Abstyn Poznań, Aleje Marcinkowskiego 26.

7.

Realizacja powszechnego nauczania na Polesiu.

Rzeczpospolita w dzisiejszych granicach politycznych da się podzielić pod względem realizacji powszechnego nauczania na trzy odrębne terytoria:

Województwo zachodnie, południowe i Śląsk miały powszechne nauczanie już przed wojną. Na tych terytoriach stosunek uczniów szkół powszechnych do dzieci w wieku szkoły powszechnej przedstawia się pokaźnie, wynosi bowiem dla województw poznańskiego i pomorskiego 95·7%, dla Śląska 96·1%, dla województw krakowskiego, lwowskiego, tarnowskiego i stanisławowskiego 88·6%.

Obszary dawnego zaboru rosyjskiego można podzielić na dwa odrębne terytoria. Wspólną cechą obydwóch terytoriów jest to, że nie wprowadzono na nich przed wojną powszechnego nauczania.

Odrębnie jednak przedstawia się realizacja powszechnego nauczania na terenie województw centralnych, dawniej Kongresówki, zamieszkałym przez ludność polską, która już w 1915 roku gorączkowo rzuciła się do organizowania polskiej szkoły. Na tym obszarze praca twórcza społeczeństwa trwa już lat dwanaście, rezultaty są duże. W Kuratorjum warszawskiem, które do 1925 r. obejmowało trzy województwa, w 1922/3 pociągnięto wszystkie dzieci siedmioletnie do szkoły, to też pod datą I.XII-1925 stosunek uczniów szkół powszechnych do dzieci w wieku szkoły powszechnej wynosił 82·8%.

Inny obraz przedstawiają natomiast województwa Wschodnie, gdzie ludność mieszana pod względem narodowościowym nie okazała podobnie żywiołowego pędu do oświaty jak ludność polska, gdzie działania wojenne przedłużyły się do końca 1920 roku, gdzie tradycja pięcioletniej zimowej szkoły rosyjskiej zakorzeniła się głębiej, gdzie struktura gospodarcza i rzadkie zaludnienie utrudniają szybkie tempo organizacji szkół.

Stosunek przeto uczniów szkół powszechnych do dzieci w wieku szkoły powszechnej przedstawia się tu najskromniej, bo wynosił I.XII-1925 zaledwie 59·4%. W poszczególnych województwach stosunek ten przedstawiał się następująco:

w wileńskim	—	71·4 ⁰ ₀
w nowogródzkim	—	72·3 ⁰ ₀
w poleskiem	—	53·3 ⁰ ₀
w wołyńskim	—	48·2 ⁰ ₀

I. Przechodząc z kolei do omówienia realizacji powszechnego nauczania w Kuratorjum poleskiem zaznaczam, że przed rozpoczęciem roku szkolnego 1927/8 istniał zamiar powołania do obowiązku szkolnego wszystkich dzieci urodzonych w r. 1920, by skorzystać z okresu najniższej konieczności warunków wojennych.

Niestety życie, trudne warunki gospodarcze Polesia nie pozwoliły na to. Przedewszystkiem, na pierwszy plan przyczyn utrudniających realizację powszechnego nauczania wysunął się brak pomieszczenia, brak budynków własnych w dostatecznej mierze, brak odpowiednich izb do wynajęcia. Co się dało wynająć to już zrobiono, obecnie zwiększenie sal szkolnych może się odbywać tylko w drodze wznoszenia własnych szkolnych budynków.

Drugą przyczyną pozostającą w związku z pierwszą był brak odpowiedniej liczby etatów. Ogólny niedobór sił nauczycielskich w 1927/8 w stosunku do potrzeb ze względu na liczbę dzieci nie uczących się wynosi około 800. Na rok szkolny 1927/8 otrzymało Kuratorjum tylko 200 etatów. Warunki lokalowe nie pozwoliłyby jednak na wyzyskanie w tej chwili nawet wolnych pięćdziesięciu etatów. Pozyskanie nado odpowiednich sił nauczycielskich z powodów terenowych jest na Polesiu specjalnie trudne.

Trzecią wreszcie przyczyną był, brak należytej egzekutywy przy wykonywaniu ustawy o obowiązku szkolnym. Samorząd gminny na Polesiu wysuwa więcej niż gdzieindegiej argumentów gospodarczych przeciwko dziesięciomiesięcznemu uczęszczaniu dziatwy do szkoły, więcej istotnych terenowych przeszkód, jest bardziej opieszale w ściąganiu nakładanych kar. Rozpoczynanie nauki w różnych okresach, wcześniejsze opuszczanie szkoły dezorganizowało dotychczas szkołę na Polesiu, doprowadzało do nadmiaru liczby dzieci powtarzających poszczególne oddziały i to wyłącznie niemal trzy najniższe.

Dotychczasowe wysiłki władz szkolnych i społeczeństwa w zakresie organizowania szkół, realizowania powszechnego nauczania przedstawiają się dla województwa poleskiego następująco:

w 1921/2	było na	180.403	dzieci	w wieku	szkol.	42.584	uczni.
w 1922/3	"	"	171.388	"	"	"	46.391
w 1923/4	"	"	156.420	"	"	"	49.159
w 1924/5	"	"	145.966	"	"	"	54.460
w 1925/6	"	"	131.896	"	"	"	64.377
w 1926/7	"	"	118.696	"	"	"	80.407
w. 1027/8	"	"	118.365	"	"	"	88.696

Odsetek uczniów w stosunku do liczby obowiązanych stale i szybko wzrasta, o ile w 1921/22 wynosił 23,9% to następnie 27,0%, 31,5%, 37,3%, 53,3%, 67,5%, aż do 75% w 1927/8.

W poszczególnych powiatach odsetki dziatwy uczęszczającej do szkół przedstawiają się według stanu z 1.XII 1925 r., a 1.XII-1927 następująco.

Brześć	1.XII-1925	— 58.7	proc.	a 1.XII-1927	— 74.4	proc.
Drohiczyn	"	54.6	"	"	73.4	"
Kamień Koszyrski	"	55.	"	"	80.2	"
Kobryń	"	89.6	"	"	86.9	"
Kossów	"	54.4	"	"	73.7	"
Łuniniec	"	44.	"	"	55	"
Pińsk	"	43.8	"	"	62	"
Prużana	"	63.7	"	"	86.6	"
Sarny	"	46,9	"	"	60.3	"
Stolin	"	40.4	"	"	60	"

Obecnie nie uczy się około 30.000 dzieci, aby je objąć i wcielić do szkoły potrzebaby odrazu około 600 etatów i tyleż mniej więcej izb lekcyjnych. Ponieważ zaś wskaźnik organizacyjny dla Polesia wynosi w tej chwili około 25, mniej więcej stoi na poziomie II klasowej szkoły, to według tego pobieżnego obliczenia należałoby zaraz zbudować trzysta budynków dwuizbowych.

Przystępując do omawiania szczegółów zagadnienia realizacji powszechnego nauczania w województwie poleskiem, zaznaczam, że według prowizorycznej sieci szkolnej opracowanej w roku 1927 wszystkich obwodów szkolnych jest 1003. Obwodów bezszkolnych w chwili obecnej jest 84.

Biorąc pod uwagę ostatnie trzy obliczenia statystyczne to:

1.XII-1925 było szkół 764

1.XII-1926 było szkół 843 przybyło 79

1.XII-1927 jest szkół 910 przybyło 67

Obok tego jest 39 szkół filjalnych, które z braku budynków stanowią odrębne jednostki.

Według powiatów nasycenie pod względem ilości szkół przedstawia się następująco:

w Brzeskim obwodów bezszkolnych	8
w Drohiczyńskim	2
w Kamień Koszyrskim	6
w Kobryńskim	2
w Kossowskim	8
w Łuninieckim	10
w Pińskim	22
w Prużańskim	2
w Sarneńskim	14
w stolińskim	12

Liczba 84 obwodów bezszkolnych to nasz niedobór zewnętrzny, niedobór bijący w oczy na pierwszy rzut oka, daleko większy jest niedobór wewnętrzny. Na 84 obwodów bezszkolnych potrzeba 137 nauczycieli, przeważnie bowiem są to obwody małe, o liczbie dzieci od 40 do 60. Aczkolwiek trafiają się i obwody bezszkolne jak Owsiemirów 81 dzieci, Budymle 72, Kowtycze 136, Trypułnia 126, Tereblicze 81, Luboń 195, Chorostów 179 dzieci.

Szkoły nowo zakładane ogarną tylko około czterech tysięcy dzieci. Reszta około 26,000 to niedobór w obwodach istniejących, bo stopień organizacyjny, liczba nauczycieli są za niskie. Często pracuje jeden nauczyciel tam gdzie ich powinno być dwóch, trzech i więcej. Najbardziej rażące przykłady występują w następujących miejscowościach: w **brzeskim** powiecie — w Radwaniczach 2 siły na 160 dzieci, w Przyborowle 2 siły na 186 dzieci, w Rzebryniu 1 siła na 87 dzieci. W **drohiczyńskim** powiecie w Ładowiczach 3 siły na 253 dzieci, w Beździeżu 3 siły na 269 dzieci, w Odryżynie 2 siły na 223 dzieci, w Lachowiczach 2 siły na 197 dzieci. W powiecie **Kamień-Koszyrski** — w Czoruczcu 3 siły na 237 dzieci, w Lubieszowie 2 siły na 211 dzieci, w Sosycznie 2 siły na 152 dzieci. W **stolińskim** powiecie—w Berezowie 1 siła na 164 dzieci, w Wojtkowiczach 1 siła na 175 dzieci, w Maleszewie Małym 1 siła na 151 dzieci, w Olszanach 3 siły na 327 dzieci, w Rubielu 4 siły na 456 dzieci, w Wielemiczach 1 siła na 200 dzieci, w Ruchczy 1 siła na 133 dzieci, w Strudze 2 na 237 dzieci, 4 w Głnce jedna na 128 dzieci. W **Kosowskim** powiecie — Piaskach trzy siły na 297 dzieci, w Stryhinie jedna na 185 dzieci, w Niwkach dwie siły na 290 dzieci. W **sarneńskim** powiecie w Rzemczycach 1 siła na 165 dzieci, w Bielsko-Woli 2 siły na 207 dzieci, w Niwecku 1 siła na 133 dzieci, w Orwianicy 2 siły na 212 dzieci, w Cep-

cewiczach Małych 1 siła na 145 dzieci, w Czudlu 1 siła na 205 dzieci, w Głuszycy 1 siła na 172 dzieci, w Żołudzkcu 2 siły na 338 dzieci.

Podobnie rażące przykłady można zacytować z powiatów łuninieckiego, pińskiego. Najlepsze stosunki natomiast panują, pod tym względem w kobryńskim i prużańskim.

Gdyby wszystkie sale szkolne były odpowiednie, dochodząc do 54 m² powierzchni podłogi to możnaby pomyśleć o wyzyskaniu sił nauczycielskich do granic maksymalnego przeciążenia ich liczbą dzieci, możnaby w ten sposób wciągnąć do szkoły jeszcze około dziesięciu tysięcy dzieci. Przy izbach wynajętych zwiększenie liczby dzieci w szkołach jest niewykonalne. Ażeby zatem objąć powszechnem nauczaniem 30 tysięcy nieuczących się do tej pory dzieci trzeba budować, budować i jeszcze raz budować.

Faktyczny niedobór sił nauczycielskich wynosi obecnie 600 osób, bez intensywnej akcji budowlanej nie można nawet myśleć o jego zlikwidowaniu, a tym czasem już od przyszłego roku szkolnego 1925/6 zaczyna się ogromny przyrost dzieci i niedobór sił nauczycielskich, któremu nadążyć trzeba, pod groźbą cofnięcia się z dotychczasowego stanowiska, z dotychczasowego dorobku.

W roku	1928/9	dzieci w wieku szkolnym będzie				121.667
"	1929/30	"	"	"	"	135.315
"	1930/1	"	"	"	"	157.697
"	1931/2	"	"	"	"	181.315
"	1932/3	"	"	"	"	203.473
"	1933/4	"	"	"	"	223.682
"	1934/5	"	"	"	"	240.860
"	1935/6	"	"	"	"	256.001
"	1936/7	"	"	"	"	265.723
"	1937/8	"	"	"	"	270.093
"	1938/9	"	"	"	"	276.023
"	1939/40	"	"	"	"	280.194

W stosunku do obecnej liczby dzieci w wieku szkolnym, 118.365 przyrost w 1928/9 wyniesie 3.302 dzieci, a potem z roku na rok + 22.384, + 23.617, + 22.159, + 19.709, + 16.678, + 15.151, + 9.722, + 4.370, + 5.930, + 4.181, dochodząc w 1939/40 roku do 280.194 ogólnej liczby dzieci.

Zapotrzebowanie sił nauczycielskich będzie zatem z roku na rok ogromne. O ile w tej chwili nie uczy się 30 tysięcy dzieci, brakuje 600 nauczycieli, to biorąc trzy lata jako przejściowe w których niedobór w dzieciach dojdzie do 69.332 a brak sił wzrośnie o 786, dochodząc do 1386, musimy w tym czasie dojść do zrealizowania po-

wszechnego nauczania. Od roku bowiem 1931|2 konieczny przyrost sił nauczycielskich wyniesie z roku na rok 472, 443, 394, 353, 303, 194, 87, 119, 83, nie licząc wyrównania niedoboru powstającego wskutek przejścia części sił na emeryturę. O ile w tej chwili liczba sił nauczycielskich na Polesiu wynosi 1600, to w 1935|6 wyrosnąć winna do 5.120 sił, a w 1939|40 do 5.603.

Obowiązkiem władz szkolnych, rządu, społeczeństwa jest nadażyć za tym wzrostem dzieci. Niema żadnego roku do stracenia, a na co nie pozwolą warunki gospodarcze w jednym roku to musi być wyrównane w następnym. Tym nieodzownym zaś warunkiem jest przedewszystkiem intensywne budownictwo. Pospiech, gorączkowy wysiłek tem potrzebniejszy, że w województwie Poleskiem liczyć się trzeba nie tylko z naturalnym przyrostem dzieci, ale trzeba brać w rachubę dodatkowy przyrost wynikający z rozwijającej się Kolonizacji, która w miarę osuszania bagien poleskich ma coraz większe warunki rozwoju.

II. Zastanówmy się z kolei nad kwestją pomieszczenia dla obecnych szkół na Polesiu. Normą tutaj są izby lekcyjne. W r. 1920|21 było na Polesiu wszystkich izb szkolnych 507, w roku natomiast 1925|6 1129 (przyrost 122.7%), w tem własnych budynków było w 1920|21 263, w 1925|6 604 (przyrost 129.7%). Brakowało około 1000 izb, w tej chwili brakuje ich jeszcze około 600.

Salę nasze są na ogół małe, przeciętnie wynoszą 38m² powierzchni poniżej przeciętnej normy w całej Polsce, która wynosi 41.5 m². Przyczem zaznaczyć trzeba bardzo ciekawe zjawisko na Polesiu, w przeciwieństwie do całości państwa, że w miastach i miasteczkach poleskich warunki pomieszczeń szkolnych są gorsze niż, na wsi. Przeciętną normą lokali wynajętych jest powierzchnia 29.2 m², t. z. 15 m² niedoboru wobec normalnej sali 54 m². Bardzo często spotyka się izby poniżej 20 m², w których nie można nawet marzyć o realizacji powszechnego nauczania.

Obciążenie izb lekcyjnych na Polesiu jest analogiczne do obciążenia w całej Polsce, wynosi bowiem w Polsce 56, na Polesiu 56.4. Na 1 m² wypada jednak w Polsce przeciętnie 1.3 dziecka, na Polesiu 1.5 dziecka. Trafiają się jednak smutne wypadki obciążenia 1 m² dwójgim dzieci.

Przy ustawowem obciążeniu izby t. z. 43.5 dzieci na salę lekcyjną będzie w Polsce według obliczeń Dr. Falskiego potrzeba w 1935|6 — 73.337 izb
w 1939|40 — 84.085 izb

jeżeli weźmiemy pod uwagę obecny niadobór to
do roku 1935|6 będzie potrzeba wybudować 96.355 izb
a do roku 1939|40 „ „ „ 107.099 izb.

Co roku zatem przez 13 lat po 7.000 izb, w stosunku do stanu obecnego.

Na Polesiu do r. 1935/6 potrzeba będzie 5279 nowych izb, a do 1939/40 już 5.835 t. z. na każde 100 izb dzisiejszych trzeba dodać 871 i 962.

Jeżeli obecnie brak jest 600 sal do których, trzeba dodać drugie 600 wynajętych, w 70% bowiem nieodpowiednich to przy koszcie szkoły I klasowej — 20.000 złotych, koszt potrzebnych budynków wyniesie 24 miliony złotych, koszt izb zaraz potrzebnych. Do roku 1935/6 musi się wydać 105 milionów, do 1939/40 — 116 milionów złotych. Licząc przeciętnie po 500 izb rocznie t. r. trzeba wydać po dziesięć milionów złotych rocznie, po milionie przeciętnie na powiat przez lat trzynaście.

Tak jak przy wzroście dwustu etatów nauczycielskich rocznie (w 1027/8) nigdyby się nie nadażyło za wzrostem liczby dzieci, taksamo przy wydatkowaniu 250 tysięcy złotych na budownictwo (1927) nigdyby realizacja powszechnego nauczania, nie nastąpiła. Uświadomienie sobie tych pewników zarówno przez władze szkolne powiatowe, jak i samorządy powiatowe, oraz gminne jest zasadniczym postulatem, jest punktem wyjścia w niesłuchanie doniosłem dla państw dziele realizacji powszechnego nauczania.

III. Dotychczas wskazałem na niedobór w cyfrze, 84 obwodów bezszkolnych i 30 tysięcy dzieci w wieku szkolnym nieuczących się. Niestety są jeszcze większe braki, dla przeciętnego obserwatora wymykające się z pod uwagi. W idealnem założeniu wszystkie dzieci winny mieć warunki uczęszczaania do szkoły VII klasowej, wszędzie winny ukończyć siódmy oddział tejże szkoły. Nauka nauce nie równa szkółka szkole nie równa. Porównujące cyfry ilustrujące stosunki organizacyjne szkół w całej Polsce ze stosunkami na Polesiu, to w 1925/6 było dzieci:

w I klasowych w Polsce	910.102 (28,9%)	na Polesiu	33.391 (52,1%)
„ II „ „	581.717 (18,5%)	„ „	12.520 (19,6%)
„ III „ „	299.319 (9,5%)	„ „	4.249 (6,6%)
„ IV „ „	218.897 (6,9%)	„ „	3.285 (5,1%)
„ V „ „	148.223 (4,7%)	„ „	2.380 (3,7%)
„ VI „ „	154.711 (4,9%)	„ „	2.581 (3,7%)
„ VII „ „	837.423 (26,6%)	„ „	5.728 (8,9%)

Zaledwie dziewięć procent dzieci na Polesiu uczęszczało do szkół VII klasowych. Jeżeli zadamy sobie pytanie ile dzieci było jednak w siódmej klasie, ile ją ukończyło, to cyfry ilustrujące te stosunki są wprost niewiarogodne.

Ostatnie dane liczbowe z 1.XIII-1927 wykazują, iż na poszczególne oddziały wypadła na Polesiu:

POWIATY	w I oddziale	w II oddziale	w III oddziale	w IV oddziale	w V oddziale	w VI oddziale	w VII oddziale							
Powiat Brześć . . .	5.810	42.5	3205	23.4	2084	15.2	1383	10	649	4.7	376	3	175	1.2
" Drohiczyn . . .	3.175	50%	1374	21.8	1089	17.3	486	8	132	2.1	43	0.7	13	0.2
" Kam.-Kosz. . .	3.310	57%	1369	23.6	849	14.6	327	5.6	68	1	40	0.5	23	0.1
" Kobryń . . .	2.683	28.5	2180	23	1993	21%	1570	16.7	664	7	247	2.6	89	0.3
" Kossów . . .	2.352	47	1318	26.3	747	14.9	372	7.4	134	2.7	69	1.3	24	0.2
" Łuniniec . . .	3.553	53	1450	21.6	954	14.2	452	6.7	189	2.8	103	1.5	31	0.1
" Pińsk . . .	5.043	50.9	2386	24	1485	15	644	6.5	202	2	159	1.9	50	0.3
" Prużana . . .	2.934	40.7	1878	26	1319	18.3	689	9.5	202	2.8	109	1.5	56	0.2
" Sarny . . .	5.411	48.7	2293	20.6	1727	15.5	1109	10	303	1.6	158	1.3	112	0.1
" Stolin . . .	4.246	53.7	1823	23	1125	14.2	510	6.4	150	1.9	57	0.7	18	0.2
Razem . . .	38.417		19.276		13.372		7.542		2.693		1361		591	
Ogólnie . . .	46%		23%		16%		9%		34%		17%		0.7%	

Przyczyny małego procentu dzieci, w wyższych oddziałach szukać należy znowu w braku izb szkolnych, na skutek czego starsze dzieci są formalnie wypychane ze szkół przez młodsze roczniki napływające od dołu. Drugą przyczyną to nieuregulowanie dotychczas wieku szkolnego; tendencja ludności do posyłania do szkoły dopiero dzieci dziewięcioletnie, dziesięcioletnie i starsze. Ogółem w województwach wschodnich gdzie pod tym względem panują identyczne warunki 6-cio latków jest w szkołach 6.5%, 7-cio latków 41.1%, 8-mio latków 54.3%, 9-cio latków 62.2%, 10-cio latków 64.7%, 11-sto latków 59.7%, 12-sto latków 53.2%, 13-to latków 47.4%. Dodając do tego trzecią przyczyną, nadmiernego powtarzania klas, wynikłego ze złej frekwencji w jesieni i na wiosnę, a bydziemy mieli wyjaśnienie przeludnienia trzech najniższych oddziałów (85%), niedobór w pozostałych.

Aby usunąć ten anormalny stan przystępuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego poleskiego do powołania w roku szkolnym 1928/9 wszystkich dzieci urodzonych w r. 1921 do szkoły by temu równikowi siedmioletnich dzieci wytworzyć warunki ukończenia siedmiu oddziałów przed ukończeniem czternastego roku życia. Powołanie wszystkich dzieci siedmioletnich do szkoły wytworzy warunki umożliwiające realizację powszechnego nauczania. Aby jednak stało się to możliwym muszą samorządy gminne z jednej strony dostarczyć tyle izb lekcyjnych by napływająca fala dziatwy znalazła dostateczne pomieszczenie, z drugiej strony Ministerstwo W. R. i O. P. musi dać tyle nowych etatów by wszędzie zamianować nauczyciela, gdzie będą lokal, sprzęty szkolne i świadczenia rzeczowe dla szkół.

Ponieważ rocznik urodzonych w 1921 r. należy jeszcze do roczników słabych liczebnie, wielki przyrost zjawia się dopiero w 1922 który wpłynie do szkół 1929/30. r. będzie go można w rozmiarach dość poważnych ogarnąć. Przypuszczalnie o ile w tej chwili uczy się dzieci w wieku szkolnym około 75%, to w 1928/9 będzie się uczyło 90%, zależnie od spełnienia wyżej wymienionych warunków. Będzie to jednak kres dla maksymalnego wysiłku w tym kierunku, a wobec przyrostu dzieci urodzonych w 1922 w roku szkolnym 1929/30 o czternaście tysięcy równowaga będzie zwichnięta, nastąpi uwstecznięcie. Jedynym ratunkiem to bezwzględna inicjatywa władz i społeczeństwa w kierunku budownictwa. Rok 1928 musi być na Polesiu rokiem dużego wysiłku finansowego w zakresie budownictwa szkolnego.

Budownictwo to musi być planowe, uwzględniać musi się szkolną. przede wszystkim musi dotyczyć szkół wy-

zej zorganizowanych. Realizacja powszechnego nauczania dotyczy nie tylko ogarnięcia wszystkich dzieci w wieku szkolnym organizacją szkolną, w tem najogólniejszem pojęciu, by je nauczyć czytać i pisać, lecz zdążać musi do postawienia szkoły na najwyższym poziomie, wytworzyć warunki, by jaknajwiększy odsetek dzieci kończył pełną III-klasową szkołę. Stosunki ludnościowe i terenowe sprawiają, że wskaźnik organizacyjny jest na Polesiu bardzo niski, wynosi bowiem 25 t. z. nie dochodzi w tej chwili do poziomu szkoły II-klasowej.

Mimo trudnych jednak warunków, o których napomnę później już w tej chwili wskaźnik organizacyjny mógłby być większy, a planowy wysiłek w najbliższych pięciu latach może ten wskaźnik bardzo wydatnie zwiększyć. W poszczególnych powiatach warunki pod tym względem są następujące:

	Wskaźnik obecny	Winien być 1927/8	Warunki na wsk. w 1922/3
w Brzeskim	35.1	42.7	70
w drohiczyńskim	19.4	24	43
w Kamieniu Koszyrskim	13.7	20	45
w kobryńskim	27	27.3	49
w kossowskim	13.3	21	37.7
w łuninieckim	19.4	30.6	44.3
w pińskim	26.3	37	76.5
w prużańskim	21	23.4	45.5
w sarneńskim	28.4	51	78.7
w stolińskim	18.1	35.3	51.1

O ile zaś chodzi o organizację szkół VII-klasowych to warunki są następujące:

	1.XII-1927	Winno być w 1927/8	Będzie w 1932/3
w brzeskim VII kl.	7	11	18
w drohiczyńskim	1	3	12
w Kamień Kosz.	1	1	21
w kobryńskim	3	5	8
w kossowskim	2	2	8
w łuninieckim	1	6	19
w pińskim	3	4	21
w prużańskim	2	4	11
w sarneńskim	6	12	40
w stolińskim	2	9	18
Razem	28	57	176

Ponieważ tylko 7 szkół VII-klasowych ma względnie dobre pomieszczenie, więc w najbliższych pięciu latach trzeba na Polesiu wybudować 169 szkół VII-klasowych, z których co najmniej połowa będzie miała po 3—5 paralelek. Na ten cel potrzeba około czterdzieści milionów złotych. Fundusze na to znaleźć się muszą o ile wogóle sero myślimy o realizacji powszechnego nauczania na wysokim poziomie.

Jednym z warunków do podjęcia realizacji powszechnego nauczania jest opracowanie sieci szkolnej. Kuratorjum poleskie opracowało tymczasową sieć szkolną w roku 1927 Sieć ta w chwili obecnej spełnia dość dobrze zadanie, dla którego została przeznaczoną. Z powodu dużej stosunkowo liczby obwodów bezszkolnych w chwili opracowania, (około 160) wiele z punktów zostało oznaczonych prowizorycznie, wiele obwodów musi ulec podziałowi, warunki terenowe bowiem mimo ustawowych 3 klm. odległości, okazały się często dla dziatwy zbyt trudne; wiele obwodów zostanie skomasowanych z chwilą wzniesienia budynku szkolnego w najdogodniejszym, centralnem położeniu.

Warunki opracowania sieci szkolnej na Polesiu są bardzo trudne. O ile w całej Polsce z siedmiu roczników (1913 — 1919) w 1925 roku mieszkało w miastach 22 690 dzieci, a na wsi 77.490, to warunki na Polesiu są jeszcze strawniejsze. O ile w Polsce wogóle przy warunkach wymaganych ustawą z 17.II 1922 nie możnaby wszystkich dzieci przeprowadzić przez szkołę VII klasową, to na Polesiu jest to specjalnie trudnem. Specjalny charakter Polesia, brak dróg, mnogość wód, rzadkie zaludnienie, lesistość sprawiają, że dociągnięcie organizacji szkolnej do możliwie wysokiego stopnia jest zagadnieniem, które aby być zrealizowanem potrzebuje dużego wysiłku, by ludność uświadomić o korzyściach wysoko zorganizowanej szkoły, dla której warto ponieść różne drobne ofiary.

O ile w całym państwie na 100 km² jest 6.1 miejscowości szkolnych, to na Polesiu jest ich tylko 1.8, t. z. najmniej, bo już sąsiednie województwa mają lepsze warunki, na Wołyniu 3.3, w wileńszczyźnie 3.9, w Nowogródzkim 4.4. W obrębie zaś miejscowości warunki dostępności gorsze.

Duży odsetek rejonów szkolnych jednowioskowych wywołany znacznem ponad 3 kilometrowem oddaleniem poszczególnych osiedli sprawia że na Polesiu 34% dzieci chodzi do szkoły w odległości mniejszej niż 1 klm., podczas gdy w całym państwie odsetek ten wynosi 12.5%. Z odległości natomiast powyżej 3 klm. chodzi na Polesiu 17.8% dzieci t.z. tyle co i w całej Polsce (17.4%).

Wśród 1003 obwodów szkolnych jest

obwodów jednowioskowych na Polesiu	235	(23%)
„ dwuwioskowych „ „	197	(20%)
„ trzywioskowych „ „	191	(10%)
„ czterewioskow. „ „	142	(14%)
„ pięciowioskowych „ „	84	(8%)
„ sześć i więcej „ „	141	(15%)

Najwięcej obwodów jednowioskowych jest w powiatach wschodnich, granicznych t.j. łuninieckim (35), stolińskim (52), pińskim (48), podobnie dwuwioskowych w sarnieńskim (30), łuninieckim (28), pińskim (37). W powiatach tych są osiedla ludzkie rzadko rozrzucone, ale zato są ludne pooddzielane często wielkimi moczarami i lasami. Wręcz odmienne warunki panują w zachodnich powiatach, gdzie n.p. w brzeskim powiecie obwodów czterewioskowych jest 32, pięciowioskowych 22, sześć i więcej wioskowych 29, w Kobryńskim tych ostatnich jest 46, w prużańskim powiecie natomiast 25. Tu wystąpią osiedla drobne ale blisko siebie położone. Planowanie sieci szkolnej w powiecie brzeskim, kobryńskim, prużańskim i drohiczyńskim jest trudne nie tyle z powodów terenowych które tu są lepsze, ile z powodu większej ilości wiosek w swem mniemaniu pokrzywdzonych, iż nie ona jest wybrana na ośrodek obwodu szkolnego.

Przy realizacji powszechnego nauczania szkół wysoko zorganizowanych jest bezwzględny nakaz sprawiedliwości by nie tylko 9% dzieci na Polesiu a 26.6% w Polsce jak w tej chwili uczęszczało do szkół VII klasowych, ale wszystkie te, którym warunki terenowe na to pozwolą.

Spełnienie wymagań ustawowych przez władze szkolne i samorządowe w ciągu najbliższych pięciu lat doprowadzi organizację szkół powszechnych do następujących rezultatów I klasowych szkół jest obecnie 513 winno być w 1932/3

II	„	„	„	„	169	„	„	„	292
III	„	„	„	„	76	„	„	„	145
IV	„	„	„	„	27	„	„	„	182
V	„	„	„	„	17	„	„	„	86
VI	„	„	„	„	2	„	„	„	34
VII	„	„	„	„	28	„	„	„	176

Jeżeli weźmiemy pod uwagę tę świadomość, że mimo spełnienia tego zadania, będziemy dalecy od ideału przeprowadzenia w tym okresie wszystkich dzieci przez szkołę siedmioklasową a tem bardziej, nie wolno nam niczego zaniedbać z zagadnień które samo życie pozwala zrealizować.

Co więcej zrobimy w zakresie realizacji wysoko zorganizowanej szkoły powszechnej przez dowożenie dzieci zakładanie burs, ułatwianie wstępu do szkół (mosty, kładki grobelki) to będzie naszym dorobkiem kulturalnym, dowodem wysokiego zrozumienia czym jest jednolite wychowanie nieświadomionemu obywatela państwa polskiego. Nie wykorzystanie wszystkich nakazów ustawy z 1922 r. o zakładaniu szkół będzie grzechem nie do darowania, będzie grzechem sprawdzianem czy ludzie mający w swych rękach decyzyje w tych sprawach dorosli do potrzeb chwili.

V. Rozważania powyższe to jeden z pierwszych głosów wołających na alarm na Polesiu 30 tysięcy dzieci pozbawionych nauki, 600 sił nauczycielskich brakuje, 600 izb lekcyjnych brakuje, 84 obwodów bezszkolnych,

To niedobór chwili obecnej, a tymczasem zbliży się powódź naturalnego przyrostu dzieci, spotęgowana na Polesiu wzrastającą z dnia na dzień kolonizacją.

Dziś 118,000 dzieci, w 1933/4 223.000 w 1939/40 będzie ich 280 000. Dziś 1600 nauczycieli, a w 1933/40 musi ich być 5.600.

Zaraz potrzeba 600 sal nowych i zmiany drugich 600 złych na dobre. Do 1935/6 na dzisiejszych 100 sal potrzeba 871 nowych, a do roku 1939/40 962 sale. Ogółem w przeciągu trzynastu lat rząd i samorządy muszą wydać 116 milionów na budowę szkół na Polesiu.

Realizacji koniecznego budownictwa nie można odraczać do pomyslniejszych warunków gospodarczo-finansowych bo każdy rok zwłoki powoduje zwiększenie wydatków w przyszłości i kolosalną stratę w sumie ogólnego, obywatelskiego podniesienia poziomu ludzkości, którego nadrobić już nie można bo z wyjściem z wieku szkolnego młody obywatel usuwa się przeważnie z pod wpływ szkoły

W pierwszym rządzie zwracam się do Panów Inspektorów szkolnych, by w analogiczny sposób, jak w niniejszym artykule, opracowali potrzeby swoich powiatów, by skontrolowali sieć szkolną, by wątpliwe obwody obejrżeli na miejscu, by upatrzeli najdogodniejsze miejsce pod budowę przyszłej szkoły. We wszelkie zamierzenia dotyczące realizacji powszedniego nauczania należy wtajemniczyć samorządy powiatowe i gminne, czy to przez złożenie im na piśmie potrzeb dotyczących powiatu względnie gmin poszczególnych czy co będzie odpowiedniejsze przez osobiste zreferowanie tych potrzeb na sejmikach i specjalnie dobranych pod względem osobowym zebraniach. Niezależnie od tego, sprawy te winny być omawiane na Konferen-

cjach rejonowych, by całe nauczycielstwo współdziałało w budowie wysoko zorganizowanej szkoły, by poszczególni nauczyciele mieli tę zawodową i ogólnie obywatelską ambicję, by ich szkoła osiągnęła maksimum możliwego rozwoju, by wywalczyć dla niej wszystko na co stać gminę, powiat i państwo.

Konferencje z wójtami, sołtysami, członkami sejmików, członkami zarządów organizacji oświatowych-społecznych winny spopularyzować zamierzenia dotyczące sieci szkolnej za czem pójdzie zrozumienie u czynników decydujących, że tam trzeba naprawić drogę tam usypać grobelkę, ówdzie zbudować most czy kładkę. W ośrodkach mających szkoły VII klasowe winny powstać bursy, domy noclegowe dla dziatwy dalej mieszkającej. Przykład dobrych szkół omówienie tych spraw doprowadzi wkrótce i do stworzenia dzieci dla szkół wyżej zorganizowanych.

Najwięcej wysiłku należy jednak włożyć w akcję uświadamiającą o potrzebie budowania szkół. Bez planowego budownictwa niema bowiem mowy na Polesiu o realizacji powszechnego nauczania. Izb odpowiednich do wynajmowania niema, wynajmowanie izb ciasnych zabija dziatwę i nauczycieli jest nadto rozrzutnem, bo izby te, nie mogą pomieścić odpowiedniej dla jednego nauczyciela liczby dzieci trzeba ich więcej, a co za tem idzie więcej nauczycieli.

W planie budowania na plan pierwszy trzeba wziąć szkoły wysoko zorganizowane, a nie I klasówki na które jednak izbę łatwiej znaleźć, natomiast szkoły VII kl. stają się potem wzorem, ludność pędko orientuje się, że są lepsze, że dziatwa więcej z nich wynosi. Trudno przeskadzać samorzutnemu budowaniu domów ludowych z tymczasowem przeznaczeniem na szkołę, ile razy jednak chodzi o budowę szkoły na terenie, gdzie dwie trzy i więcej wiosek ma być połączonych w jeden obwód szkolny, gdzie sieć szkolna przewiduje szkołę wyżej zorganizowaną, tam bezwzględnie nie należy pozwalać na budowę szkółek, których celem byłoby obsługiwanie jednej wioski. Taka ambicja gromadzka zabija w danym obwodzie plan reallzacji dobrej szkoły powszechnej na dziesiątki lat.

Nowy budynek szkolny będzie służył potrzebom ludności danego obwodu szkolnego kilkadziesiąt lat, sprawiedliwą przeto zasadą będzie stosowanie przy budowaniu pożyczek długoterminowych, których opłata obowiązywałaby mieszkańców gminy w przeciągu lat 15 i więcej. Przeciętnie na powiat wypada do roku 1939/40 po jedenaście milionów złotych t.z. niespełna milion rocznie, zależnie od ilości gmin w powiecie od 100—150.000 na gminę. Kwota

duża o ileby ją trzeba było pokryć z bieżących rocznych dochodów, jeżeli jednak gmina zaciągnie pożyczkę rozłożoną do roku 1940 czy 1950 to wysiłek ten przyjdzie jej stosunkowo łatwo.

W dużej mierze musi dla Polesia przyjść z pomocą rząd, z uwagi na ubóstwo Polesia z jednej strony, ważność tegoż z drugiej strony pod względem gospodarczym.

Referat niniejszy porusza jedno z zagadnień, jakie Kuratorjum zamierza wnieść w program pracy następnego Zjazdu Inspektorów szkolnych województwa poleskiego.

Zygmunt Podgórski

Brześć nad Bugiem 15/I-1928 roku.

8.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego

Brześć nad Bugiem,
dnia 1 stycznia 1928 r.

Nr. II-27401 ex 27

**Inspektorat Szkolny
i Dyrekcjom szkół wszel-
kich typów Okręgu
Szkolnego Poleskiego**

do wiadomości i przestrzegania drugostronnego rozporządzenia oraz poinformowania nauczycielstwa.

Za kuratora Okręgu Szkolnego

(—) J. Bobka

Naczelnik Wydziału

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświe-
cenia Publicznego.

OKÓLNIK

Warszawa

Do

Dnia 21 listopada 1927 roku.

Nr. II-15754/27.

Kuratorjów Okręgów

W sprawie zajęć ubocznych
nauczycieli.

Szkolnych.

Art. 32 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z 1/7 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530), zmienionej

rozporządzeniem Prezydanta Rzeczypospolitej z 15/7 1927 Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 692), postanawia, że nie wolno nauczycielowi oddawać się takiemu zajęciu ubocznemu, któreby mogło przeszkadzać w spełnianiu powinności nauczycielskich, nie odpowiada powadze stanu nauczycielskiego, albo też mogłoby wywołać uzasadnione przypuszczenia stronniczości lub interesowności. W dalszym ciągu powyższy art. zawiera postanowienie, że o każdym ubocznym zajęciu przynoszącym nauczycielowi korzyści materialne, z wyjątkami wyszczególnionymi w artykule, nauczyciel winien donieść władzy za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego i zaniechać zajęć, które ta władza uzna za niedopuszczalne.

W związku z powyższem Ministerstwo W. R. i O. P. zarządza jak, następuje:

Zezwolenia na uboczne zajęcia należy udzielać wtedy, gdy to zajęcie będzie w sposób niewątpliwy stanowiło składową część naukowej lub naukowo-pedagogicznej pracy nauczyciela i gdy wymiar jego będzie niewielki.

W szczególności należy odmawiać zezwolenia nauczycielom na wykonywanie jakiegokolwiek zawodu wolnego przynoszącego korzyści jak: praktyki lekarskiej, farmaceutycznej, kupieckiej i t. p.

Na udzielanie lekcji w zakładach prywatnych należy odmawiać zezwolenia, o ile ilość godzin w tych zakładach wynosi 10 godzin tygodniowo, względnie, łącznie z wymiarem obowiązkowych godzin w szkole państwowej, przekracza ogółem 36 godzin tygodniowo. Należy odmawiać zezwolenia na pełnienie obowiązków urzędnika płatnego w jakiegokolwiek instytucji prywatnej, lub samorządowej, a w szczególności burmistrza, wójta lub komisarza miasta, członka dyrekcji instytucji finansowej i bankowej. Związków, Koperatyw i t. d.

Bezwarunkowo nie należy zezwalać na udzielanie lekcji prywatnych lub zbiorowych poszczególnym uczniom szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony, lub do której uczeń w przyszłości będzie uczęszczać.

Powyższe rozporządzenie dotyczy tylko nauczycieli objętych ustawą z 1/7. 1926. natomiast nie odnosi się do nauczycieli kontraktowych, którzy otrzymali urlop dla pełnienia czynności w rozporządzeniu wymienionych.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z początkiem roku szkolnego 1928/29 t. j. od dnia 1 września 1926. r.

Minister
(—) Dr. Dobrucki

9.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
Brześć n.B. dnia 5.I-1928 r.
Nr. 1-193/28.

W sprawie egzaminów dla
czynnych, a niekwalifikow.
nauczycieli szkół powszech-
nych

Do
Panów Inspektorów
Szkolnych Okręgu
Poleskiego

Niniejszem Kuratorjum podaje do wiadomości, że egzaminy dla czynnych, a niewykwalifikowanych nauczycieli Szkół powszechnych odbędą się w marcu r. b. w Brześciu.

Zechcą Panowie Inspektorzy ogłosić nauczycielstwu termin i sposób składania podań w/g wskazówek podawanych w poprzednich okólnikach Kuratorjum w tej sprawie.

Panowie Inspektorzy winni przedkładać te podania Kuratorjum do 20 lutego r. b.

Za Kuratora o. S.
(—) **Ściebora**
p. o. Naczelnika Wydziału.

10.

OGŁOSZENIE

**o gimnazjalnych egzaminach maturalnych dla
eksternów**

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego w Brześciu n.B. podaje do wiadomości, że egzamin dojrzałości dla eksternów odbędzie się **w pierwszej połowie maja** r. b. (piśmienny) i **w pierwszej połowie czerwca** (ustny).

Podanie odpowiednio udokumentowane w którym zaznaczyć należy typ gimnazjum, według którego kandydat zamierza zdawać egzamin, język nowożytny (francuski, niemiecki, angielski), który chce zdawać, oraz podać, czy pragnie zdawać z Kursu przyrodznawstwa, wyznaczonego na klasę VIII-mą, wznosić należy do Kuratorjum Okr. Pol. w Brześciu n.B. do dnia 1. Kwietnia br.

Szkoły zaś, których uczniowie klasy VIII. zdawać

będą egzamin dojrzałości w charakterze eksternów, winny wnieść podania zbiorowe (§ 6. Regulaminu egz. dojrzał.) w zwyczajnym terminie przeznaczonym dla szkół.

Do podania należy dołączyć:

1. metrykę urodzenia
2. życiorys własnoręcznie napisany z dokładnem wskazaniem, gdzie ekstern uczył się i jakie składał egzaminy
3. Świadectwo szkolne, o ile je posiada.
4. Wykaz lektury z jęz. polskiego i obcego.
5. Kwit Kasy Skarbowej, świadczący o wpłaceniu taksy za egzamin (60 zlot.)
6. dwie nienaklejone fotografie-własnoręcznie podpisane
- 7 Świadectwo moralności wystawione przez kompetentne władze miejsca zamieszkania.

Podania nieuwzględnione Kuratorjum będzie zwracało Kandydaci dopuszczeni do egzaminu winni dowiedzieć się o ścisłym terminie egzaminów z ogłoszeń które będą wywieszane już od dnia 15 kwietnia br. w Kuratorjum oraz w gimnazjum państwowem w Brześciu n.B.

Odzielnych zawiadomień o terminie Kuratorjum nie rozsyła.

11

Komunikat P. M. Szkolnej w sprawie Poradnika kształcenia się nauczycieli Szkół powszechnych

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej prowadzi od dłuższego czasu dział nauczycielski przy Poradni dla Samouków. Wielu nauczycieli zgłasza się o pomoc w kształceniu i doksztalceniu oraz prosi o wypożyczenie programów regulaminów i instrukcyj.

Pragnąc przyjść z pomocą nauczycielstwu szkół powszechnych, opracowało Biuro Centralnej Polskiej Macierzy Szkolnej „Poradnik w sprawie doksztalcenia się nauczycieli szkół powszechnych“, (cena 1 zł. 50 gr.).

Poradnik ten zawiera wszelkie przepisy według Dziennika Urzędowego i okólników Ministerstwa W. R. i O. P., oraz Kuratorów. Poradnik podaje ogólne wiadomości o kwalifikacjach nauczycieli szkół powszechnych zestawienie w porządku chronologicznym ważniejszych rozporządzeń i okólników Ministerstwa W. R. i O. P., odnoszących się do kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, informacje w sprawie programów i regulaminów

pierwszego i drugiego egzaminu nauczycielskiego, kursów dla nauczycieli niewykwalifikowanych i kwalifikowanych, Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich, kursu w Państwowym Instytucie Pedagogji Specjalnej, Państwowego Instytutu Robót Ręcznych i Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego. Bibliografja uwzględnia literaturę pedagogiczną ogólną, metodykę poszczególnych przedmiotów i metodykę pracy społeczno-oswiatowej. Zestawiono również adresy: Kuratorów, Seminarjów, Kursów, Bibliotek i Towarzystw Oświatowych.

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej ma zaszczyt przesłać na ręce Pana Kuratora 1 egzemplarz okazowy Poradnika. Dochód ze sprzedaży tego wydawnictwa przeznacza się na Bibliotekę Nauczycielską Polskiej Macierzy Szkolnej.

Za Zarząd Główny P. M. S.
Prezes: (—) **J. Świerżyński**

12.

RUCH SŁUŻBOWY

Nauczycielstwa Publicznych Szkół Powszechnych

w pow. brzeskim:

Zamianowani od dnia 1-go września 1927 r.

1) Ks. Lipecki Tomasz prefektem 7 kl. szkoły powsz. w Brześciu n.B.

od dnia 1-go października 1927 r.

2) Suderówna Janina, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Radzieżu.

od dnia 1-go listopada 1927 r.

3) Nawarecka Laurencja-Jadwiga, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Peliszczach

od dnia 1-go grudnia 1927 r.

4) Sidorówna Emilia naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Lesznie

5) Mensówna Stefania naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Przyborowie

6) Dulówna Julja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Bogusławce

7) Hołubówna Genowefa naucz. 3 kl. szkoły powsz.
w Ostromezczewie

8) Żukowska Janina naucz. 2 kl. szkoły powszechnej
w Podbiałej

9) Sikorska Wanda naucz. 2 kl. szkoły powszechnej
w Tokarach

10) Czubata Leon naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Wólce Nurzeckiej

11) Petryńówna Marja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Jamnie

12) Korzeniowska Zofja naucz. 1 kl. szkoły powsz
w Płoskiej

13) Pawłowska Janina naucz. 2 kl. szkoły powsz
w Pożeżynie

od dnia 1-go stycznia 1928 r.

14) Majcher Andrzej, naucz. 2 kl. szkoły powszechnej
w Korczu

W pow. drohiczyńskim

Zamianowani od dnia 16-go września 1927 r.

15) Muchówna Marja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
Aleksiejewiczach

16) Perłowska Zofja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Tyszkowiczach

17) Sulikówna Helena naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Sałowie

od 1-go października 1927 r.

18) Cargolówna Michalina, naucz. 1. kl. szkoły powsz.
w Żurawku

19) Żeglicki Tadeusz naucz. 7 kl. szkoły powszechnej
w Motolu

20) Aktylówna Marjanna naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Odryżynie

od dnia 16-go października 1927 r.

21) Kozłowska Janina naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Kleszczach

22) Dulebianka Leokadja, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Bezdzieżu

23) Płonkówna Anna, naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Żalodyniu

od dnia 1-go listopada 1927 r.

24) Koperska Irena naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Tyszkowiczach

od 16-go listopada 1927 r.

25) Horoszkiewicz Roman, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Glinnej

26) Zawadowiczówna Marja naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Balandyczach

27) Tęrończakówna Izabela naucz. 1 kl. szkoły powsz.

od dnia 1-go grudnia 1927 r.

28) Łakomska Janina naucz. 7 kl. szkoły powszechnej
w Motolu

od dnia 1-go stycznia 1928 r.

29) Sztekówna Leopoldyna naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Korsuniach

W pow. Kamień-Koszyrski:

Zamianowani od dnia 1-go września 1927 r.

30) Moosówna Stefanja naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Wielkim-Obzyrze

od dnia 16 września 1927 r.

31) Mogiłka Józef naucz. 2 kl. szkoły powszechnej
w Borkach-Wielko-Głuskich.

od dnia 1-go października 1927 r.

32) Tarnowska Izydora naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Heleninie

od dnia 1-go listopada 1927 r.

33) Szeleżanka Marja, naucz. 2 kl. szkoły powszechnej
w Warokomłach

34) Znamirowska Józefa naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Uhryniczach

35) Nowicka Stanisława naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Małych-Hołobach

od dnia 1-go grudnia 1927 r.

- 36) Kustroniówna Józefa, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Podcyrju
37) Kudlikówna Marja, naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Meżysycie

od dnia 1-go stycznia 1928 r.

- 38) Moskalówna Helena, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Piackach

W pow. Kobryńskim:

Zamianowani od dnia 1-go września 1927 r.

- 39) Jarmuszewicz Jan, naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Mazurach
39-a) Piekarski Marek, naucz. 2 kl. szkoły powszechnej
w Powiciu

od dnia 1-go października 1927 r.

- 40) Skwara Władysław, naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Rogóżnej

W pow. kosowskim:

Zamianowani od dnia 1-go września 1927 r.

- 41) Michnówna Anna, naucz. 3 kl. szkoły powsz.
w Iwacewiczach.
42) Wrona Bronisław, naucz. 7 kl. szkoły powsz.
w Lisierach

od dnia 1-go października 1927 r.

- 43) Tepperówna Wanda, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Kowalach

od dnia 1-go listopada 1927 r.

- 44) Uhera Anna, naucz. szkoły powsz. w Bajkach

od dnia 16-go listopada 1927 r.

- 45) Denasiewiczówna Bronisława, naucz. szkoły
powsz. w Busiażu.

W pow. łuninieckim:

Zamianowani od dnia 1-go września 1927 r.

- 46) Ks. Lewkowicz Jan, prefektem 5 kl. szkoły
w Łuninie.
47) Ks. Spiro Stanisław, prefektem 5 kl. szkoły w Łu-
nińcu

od dnia 16-go września 1927 r.

48) Brygider Michał, naucz. 1 kl. szkoły w Wielkim-Lesie.

49) Wojnarowski Roman, naucz. 2 kl. szkoły w Moroczy
od dnia 1-go października 1927 r.

50) Świerkosz Michał, naucz. 1 kl. szkoły w Lipsku.

51) Downar-Zapolski Michał, naucz. 1 kl. szkoły
w Hryczynowiczach

od dnia 1-go listopada 1927 r.

52) Sobczakówna Leokadja, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Dubówce.

53) Jadachówna Franciszka, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Zaprościu.

54) Krzystek Eugenjusz, naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Różanie Wielkim

od dnia 1-go grudnia 1927 r.

55) Zagrobelny Adam, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Mokrowie.

56a) Pańczyszyn Stefan, naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Krasnej Woli.

W pow. dorohiczyńskim:

Zamianowani od dnia 1-go dnia 1-go września 1927 r.

56b) Rybaczówna Zofja, naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Borycewiczach.

56c) Tujlejkówna Aleksandra, naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Ochowej.

od dnia 1-go października 1927 r.

57) Żebaczyńska Genowefa, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Zaporozu.

od dnia 16-go października 1927 r.

58) Jaremówna Marja, naucz. 1 kl. szkoły powsz.
w Noblu.

59) Fabjańska Antonina, naucz. 2 kl. szkoły powsz.
w Łasicku.

60) Jarmuszkiewiczówna Anna, naucz. 2 kl. szkoły
powsz. w Bogdanówce.

61) Gryczan Roman, naucz. 1 kl. szkoły powszechnej
w Komarach.

od dnia 1-go listopada 1927 r.

62) Królicka Marja, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w No-
sielju.

63) Stobinia Stefan, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Ciołkowiczach.

64) Kazieczko Bolesław, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Perekalach.

65) Borlukówna Anna, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Sernikach.

W pow. prużańskim.

Zamianowani od dnia 1-go października 1927 r.

66) Miaczyński Mieczysław, naucz. 3 kl. szkoły powsz. w Wielkim Siole.

od dnia 16-go października 1927 r.

67) Szapowalkówna Ludwika, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Kaubecku.

68) Skrzyniarzówna Róża, naucz. 7 kl. szkoły powsz. w Berezie-Kartuz.

69) Żechowski Teofil, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Obczy.

od dnia 1-go listopada 1927 r.

70) Owczarkówna Regina, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Kraśniku W.

od dnia 1-go grudnia 1927 r.

71) Polkańska Wanda, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Kletnie.

W pow. sarnieńskim:

Zamianowani od dnia 16-go września 1927 r.

72) Angielska Zofja, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Ostrowie.

73) Nawrocki Juliusz, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Bielatyczach.

od dnia 1-go października 1927 r.

74) Kubiś Franciszek, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Jaryńówce.

75) Stępienówna Rozalja, 1 kl. szkoły powsz. w Brzezynie.

76) Misiuda Michał, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Dubówce.

77) Wałkówna Marja, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Czablu.

od dnia 16-go października 1927 r.

78) Wilczakówna Klaudja, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Krupowiu.

od dnia 1-go listopada 1927 r.

79) Godos Feliks, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Krupowiu.

80) Gawlikówna Helena, naucz. 3 kl. szkoły powsz. w Strzelsku.

81) Ks. Grabowski Zygmunt, naucz. 5 kl. szkoły powsz. w Rafałówce.

od 16-go listopada 1927 r.

82) Dańczakówna Marja naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Serchowie

83) Dańczakówna Jadwiga naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Jeziernicach

od 1-go grudnia 1927 r.

84) Jaszczurkowska Wilhelmina, naucz. 1 kl. szkoły powszechnej w Mostach

85) Preissówna Marja naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Mulczycach

86) Janiszewski Tadeusz naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Teodorówce

87) Ćwiertniewiczówna Janina, naucz. 1 kl. szkoły powszechnej w Okopach

88) Paskówna Zofja naucz. 2 kl. szkoły powszechnej w Tułowiczach

89) Nowakówna Marja naucz. 5 kl. szkoły powszechnej w Rafałówce

90) Głazowska Jadwiga naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Żelucku

91) Lelkówna Marja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej w Łużkach

92) Niemezykówna Stefanja naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Osowej

93) Jabłońska Marja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej w Derciu

W pow stolińskim

Zamianowani od dnia 16-go września 1927 r.

94) Borkówna Emilja naucz. 1 kl. szkoły powszechnej w Rzeczycy

od dnia 1-go października 1927 r.

95) Czarnecka Zofja, naucz. 3 kl. szkoły powszechnej w Bereznie

96) Lesiak Stanisław, naucz. 2 kl. szkoły powszechnej w Łudeniu

97) Grygusiówna Marja, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Rzeczycy

98) Łopaskówna Iwanna, naucz. 3 kl. szkoły powsz. w Bialej

99) Nosiewiczówna Nadzieja, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Łudeniu.

od dnia 16-go października 1927 r.

100) Wajdzińska Stanisława, naucz. 3 kl. szkoły powsz. w Bialej.

101) Urbanek Józef, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Wloleniczach.

102) Olearkówna Marja, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Moczulu.

od dnia 1-go listopada 1927 r.

103) Pulczyńska Wanda, naucz. 3 kl. szkoły powsz. w Duboju.

104) Kwaskówna Józefa, naucz. 3 kl. szkoły powsz. w Duboju.

105) Niezgoda Marjan, naucz. 7 kl. szkoły powsz. w Dawidgrudku.

106) Danylukówna Zofja, naucz. 2 kl. szkoły powsz. w Jeziorach.

107) Wiśniewski Władysław, naucz. 7 kl. szkoły powsz. w Stolinie.

108) Sroka Marjan, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Budkach Wojtk.

od dnia 16-go lutego 1927 r.

109) Prileńska Irena, naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Glinniczu.

od dnia 1-go grudnia 1927 r.

110) Helbizanka Elżbieta, naucz. 2 kl. szkoły powsz.

111) Bielak Jan, naucz. z O. S. Lwowskiego, kierownikiem 3 kl. szkoły powsz. w Mańkowiczach.

od dnia 16-go grudnia 1927 r.

112) Bucheltówna Stefania, naucz. 1 kl. szkoły w Płotnicy.

od dnia 1-go stycznia 1928 r.

113) Jaśnianka Stanisł, naucz 2 kl. szkoły powszechnej w Choromsku.

114) Chmurzanka Walerja, naucz. szkoły w Drozdyniu.

Przeniesieni

z pow. brzeskiego:

1) Kleinberg Izidor, z O. S. Lubelskiego na stanowisko naucz. 5 kl. szkoły w Domaczewie.

2) Siedlecka Jadwiga z O. S. Lwowskiego na stanowisko naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Lachowcach z dnia 1|IX-1927 r.

3) Kasprzycki Antoni, do O. S. Lubelskiego na stanowisko naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Choryczach z dnia 7|IX-1927 r.

4) Hofrzeliterówna Kunia do O. S. Lubelskiego z dn. dn. 16|X-1927 r.

5) Witek Tadeusz do O. S. Wileńskiego, z dnia 1|XII-1927 r.

do pow. kobryńskiego:

6) Filipowska Jadwiga z O. S. Łódzkiego na stanowisko naucz. 1 kl. szkoły powsz. w Radostawie z dnia 16|IX-1927 r.

do pow. łuninieckiego:

7) Malik Bronisław, z O. S. Lwowskiego na stanowisko kierownika 2 kl. szkoły powsz. w Jaźwinkach z dn. 1|XII-1927 r.

z pow. pińskiego:

8) Starostka Kazimierz, do pow. prużańskiego z dn. 1|I-1928 r.

z pow. prużańskiego:

9) Starko Roman, do O. S. Krakowskiego z dnia 1/I-1928 r.

Z pow. Sarneńskiego:

10) Pony Jadwiga do pow. brzeskiego z dn. 1/XII-1927

Zwolnieni**W pow. brzeskim**

1) Szyfenbejl Gustaw, nauczyciel szkoły powszechnej w Horycach z dniem 31 października 1927 ze względów służbowych.

2) Czerniachowska Helena, naucz. szkoły powszechnej w Sienlechowcach z dniem 31 października 1927 r. ze względów służbowych

w pow. Drohiczyńskim

3) Perłowska Irena, nauczycielka szkoły powszechnej w Tyszkowiczach. z dniem 31 października 1917 r. ze względów służbowych.

4) Szewczykowa Emilja, naucz. szkoły powszechnej w Pszczewie.

z dniem 30 listopada 1927 r. na własną prośbę

5) Nowacka Marja, nauczycielka szkoły powszechnej w Korsuniach. z dn. 30 listopada 1927 za samowolne opuszczenie stanowiska

6) Miłoszewska Klara, naucz. szkoły powszechnej w Zastrużu

z dniem 31 stycznia 1927 r. na własną prośbę

w pow. Kamień-Koszyrskim

7) Szykulski Mieczysław, naucz. szkoły powszechnej w Cyrze.

z dniem 31 października 1927, za samowolne opuszczenie stanowiska

8) Szeparowiczówna Olga, naucz. szkoły powszechnej w Zaprudziu

z dniem 30 listopada 1927 za samowolne
opuszczenie stanowiska

9) Matusia Władysław, nauczyciel szkoły powszechnej
w Olblach-Ruskich

z dniem 31 grudnia 1927 na własną prośbę.

w powiecie Kossowskim

10) Jackow Piotr, nauczyciel szkoły powszechnej
w Bajkach.

z dniem 31 grudnia 1927 ze względów służbowych

w powiecie Iuninieckim

11) Cymbała Aleksander, naucz. szkoły powszechnej
w Mokrowiel

z dniem 30 września 1927 r. ze wzgl. służbowych.

12) Jeziński Stanisław, nauczyciel szkoły powszechnej
w Moroczy

z dniem 31 października 1927 ze względów służbowych

13) Kotelnicki Filimon, nauczyciel szkoły powszechnej
w Jazwinkach

z dniem 31 października 1927 na własną prośbę

14) Żarowski Stanisław, nauczyciel szkoły powszechnej
w Łunińcu

z dniem 30 listopada 1927 na własną prośbę

w powiecie pińskim

15) Babińcówna Tatjana, naucz. szkoły powszechnej
w Jajeczkwiczach

z dniem 30 września 1927 na własną prośbę

16) Taliskowa Nadzieja, naucz. szkoły powszechnej
w Nowosielju

z dniem 31 października 1927 na własną prośbę

17) Szydłowski Zygmunt, nauczyciel szkoły pow.
w Wielatyczach

18) Rteliga Roman, nauczyciel szkoły powszechnej w Przywilówce

z dniem 31 października 1927 z powodu powołania do wojska

w powiecie prużańskim

19) Dereszówna Anielja-Marja naucz. szkoły pow. w Obeczu,

z dniem 30 września 1927 na własną prośbę

20) Smotrycka Janina, naucz. szkoły powszechnej w Jakowiczach

z dniem 31 października 1928 na własną prośbę

21) Suwala Marcin, nauczyciel szkoły powszechnej w Poękrajeżu
z dniem 31 października 1927 z powodu powołania do wojska

22) Szymańska Anna, nauczycielka szkoły powszechnej w Crachcu

z dniem 31 października 1917 na własną prośbę

23) Prószyńska Melanja naucz. szkoły powszechnej w Stasiukach

z dniem 31 października 1926 względów służbowych

24) Gwiazda Józef, nauczyciel szkoły powszechnej w Podkrajeżu
z dniem 30 listopada 1927 r. z powodu powołania do wojska

25) Ostrowska Marja naucz. szkoły powszechnej w Orańczycach.

z dniem 31 stycznia 1927 r na własną prośbę

w pow. Sarneńskim

26) Wrona Jan, nauczyciel szkoły powszechnej w Serchowie
z dniem 30 września 1927 z powodu powoł. do wojska.

27) Nadziejowski Jan, naucz. szkoły powsz. w Kropowiu, z dniem 30 września 1927 r. na własną prośbę.

W pow. stolińskim:

- 28) Mroczkówna Anna, naucz. szkoły powsz. w Stachowie z dniem 31 października 1927 r. na własną prośbę.
29) Romanowska Julja, naucz. szkoły powsz. w Perebrodach z dniem 31 grudnia 1927 r. na własną prośbę.

Przeniesieni w stan pozasłużbowy:

- 1) Hubalowa Marja, naucz. szkoły powsz. w Wydryczach, pow. Kamień-Koszyrskiego z dniem 31 grudnia 1927 r.

Zmarli:

- 1) ś. p. Iwankowa Marja, naucz. szkoły powsz. w Drohiczyne w dniu 19/X-1927 r.

Ruch służbowy.

- 1) P. Józef Korsak dekretem Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. II/19237/27 z dnia 11 stycznia 1927 r. mianowany dyrektorem gimnazjum państwowego w Kobryniu od dnia 1 lutego 1928 r.
- 2) P. Edward Hofman dekretem Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. II/19481/27 z dn. III-28 przeniesiony ze stanowiska dyrektora seminarjum państw. w Suwałkach na stanowisko dyrektora gimnazjum państwowego im. R. Traugutta w Brześciu n.B. z dnia 1 lutego 1928 r.
- 3) P. Edward Górski dekretem Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. II/18890/27 z dn. 23.XII-1927 r. mianowany nauczycielem gimnastyki gimnazjum państw. w Łunińcu z dniem 1 stycznia 1928 r.
- 4) P. Eugenjusz Spittal dekretem Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. II/387/28 z dn. 18/I-28 r. zwolniony ze stanowiska nauczyciela gimnazjum państw. w Brześciu n.B.

Stanisław Zawadzki kontraktowy urzędnik Kuratorjum O. S. P. pismem Kuratora Nr. II/27913/27 z dnia 27/XII-27 zamianowany prowizorycznym urzędnikiem w IX st. sł. z dnia 1 stycznia 1928 r.

13.

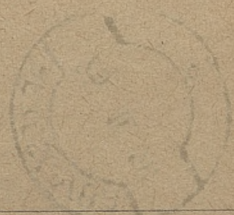
Komunikat.

Redakcja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Poleskiego zawiadamia, że w następnym numerze za (m-c luty) ukaże się dalszy ciąg katalogu książek Okręgowej Biblioteki Nauczycielskiej w Brześciu n.B. zawierający około tysiąca nowych dzieł.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 7.50 zł.

Redaktor Dziennika Urzędowego **Jan Bobka.**

Adres Redakcji i Administracji Brześć n.B. — Kuratorium.

Tłoczono w Drukarni **Literackiej** w Brześciu nad Bugiem
z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Poleskiego

9876

Postmark
P. I. B. 2

ADNY